

La premsa d'ERC a Badalona (1931-1936)

Jordi Albaladejo i Blanco

Historiador, president d'ERC a Badalona

Resum. Amb tanta influència com la veu dels oradors a les places públiques d'Atenes i Roma, bressol del món clàssic, la premsa republicana catalana, principalment a l'entorn d'Esquerra Republicana de Catalunya, els anys trenta del segle XX, informava i generava opinió d'acord amb l'acció política del partit que hi havia al darrera. La importància de l'oratoría en els mítings i en les assemblees era igualment rellevant, però la premsa política esdevenia en una societat de masses un instrument eficaç per comunicar regularment i amb una àmplia difusió, els missatges polítics i una determinada cosmovisió de la realitat, mobilitzant l'electorat segons els paràmetres polítics, ideològics i ètics dels partits. Hi havia la premsa diària de referència com *La Humanitat* en el cas d'ERC; destacant-se també l'existència d'un gran nombre de setmanaris d'abast comarcal i local que teixien una àmplia xarxa de premsa política per als ciutadans.

Paraules clau: premsa · Badalona · Esquerra Republicana de Catalunya

Setmanaris locals vinculats a ERC durant la II República

Entre 1931 i 1936, a Badalona, van editar-se diferents publicacions dels centres polítics que confluïen electoralment i seguiren un procés d'integració a ERC. Aquests dos processos estaven interrelacionats, tot i que organitzativament fins el febrer de 1936, no va finalitzar a la ciutat la fusió de tots els centres adherits al partit.

A l'entorn d'ERC a partir de les eleccions municipals de 1931, hi havia el Centre Republicà Català, el Centre Català i el Centre d'Esquerra Federal. La unió dels dos darrers centres l'any 1933 va donar lloc al Centre Català d'Esquerra Republicana. Finalment, aquest darrer i el Centre Republicà Català es fusionaren coincidint amb les eleccions estatals de febrer de 1936.

Respecte a la premsa d'aquests centres, un objectiu comú a partir dels seus continguts redactats per col·laboradors locals, era esdevenir una eina propagandística, electoral i de suport als càrrecs d'ERC al capdavant de l'Ajuntament de Badalona i també a les diferents administracions supramunicipals. Els seus articles xocaven i eren motiu de repetides controvèrsies polítiques amb els publicats als setmanaris locals, *Sol Ixent* (2a època, 1932 – 1936),

portaveu de la Lliga; i també amb *Aubada* (1917-1936), portaveu del Círcol Catòlic.

Quant a l'edició de publicacions, el Centre Republicà Català publicava el setmanari *Acció* (3a època, 12 d'abril de 1930 – 29 de setembre de 1934)¹. La redacció i l'administració es trobava al carrer Reial, 21; des del núm. 546 al carrer Francesc Layret, 21. En aquesta tercera etapa de la publicació, la seva capçalera era la de 'Periòdic d'Esquerra Catalana Republicana. Portaveu del Centre Republicà Català'; a partir del 17 d'octubre de 1931, va passar a ser la de 'Setmanari d'Esquerra Republicana. Portaveu del Centre Republicà Català'. *Acció* va desaparèixer arran dels fets del Sis d'Octubre.

Paral·lelament, el Centre d'Esquerra Federal publicava el setmanari *Lluita* (2a època, 22 d'Agost de 1931 – 17 de juny de 1933). La redacció i l'administració es trobava al Passeig Pi i Margall, 35 (La Rambla); des del número 26 al carrer Canonge Baranera, 11. La seva primera capçalera era la de 'Portaveu d'Esquerra Catalana Federal'; i des del 9 d'abril de 1932, 'Portantveu d'Esquerra Catalana Federal. Adherit

¹ Albaladejo, Jordi: 'El setmanari badaloní *Acció*: un punt de trobada del federalisme i l'esquerra catalanista', dins de *Republicans i republicanisme a les terres de parla catalana* (p. 465-470), VIè Congrés de la CCEPC.

al Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya'. Un aspecte rellevant del setmanari va ser l'aparició de diferents articles de col·laboració d'Angelina Colubret i un de Virginia Xapelli, tots ells l'any 1931, que van ser pioners en la incorporació de la dona en la premsa política republicana. *Lluita* va deixar d'editar-se, com s'indicava el darrer número publicat, per tal de 'reaparèixer dintre breus setmanes un portaveu que ho sigui de tots els militants del nostre Partit'.

Com assenyalava anteriorment, el Centre Català d'Esquerra Republicana (fruit de la unió del Centre Català i el Centre d'Esquerra Federal juntament amb la seva secció femenina), va començar la seva singladura l'any 1933, apareixent el setmanari *El Poble* (7 d'octubre de 1933 – 14 d'abril de 1934). Va dirigir-lo Joan Deulofeu i Arquer, el que va ser escollit alcalde per ERC a les municipals de gener de 1934. La redacció i l'administració estava al carrer Sant Anastasi, 2. La seva capçalera era la de 'Setmanari d'Esquerra Republicana. Portantveu del Centre Català d'Esquerra Republicana'.

Amb vocació comarcal, l'any 1935, va editar-se *Front* (7 de desembre de 1935 – 18 de setembre de 1936). La redacció i l'administració es trobava al carrer Sant Anastasi, 2; des del

núm. 34, 17 de setembre de 1936, al carrer Joaquim Compte. La seva primera capçalera era la de 'Setmanari Portaveu dels centres d'Esquerra Republicana de Badalona, Sant Adrià i Santa Coloma'; a partir del 10 de setembre de 1936, va passar a ser 'Periòdic d'Esquerra Republicana, orientat per les Joventuts d'Esquerra Republicana'.

En l'àmbit dels setmanaris, a l'entorn d'Estat Català va editar-se *Som-hi* (21 d'Abril de 1934 – 18 de juliol de 1936; redacció i administració: carrer Sant Anastasi, 2; des del núm. 16: carrer Sant Anastasi, 4; des del núm. 20, el 8 de setembre de 1934: carrer del Carme, 57; des del núm. 37, 2 de maig de 1936: carrer Francesc Layret, 60). La seva capçalera era la de 'Setmanari Portantveu de la Joventut d'Esquerra – Estat Català', fins el 29 de setembre de 1934, cessant la seva activitat per la repressió d'octubre de 1934. Va retornar l'1 de febrer de 1936, com a 'Setmanari Portantveu de la Joventut d'Esquerra – 'Estat Català' – de Badalona i Santa Coloma de Gramenet'; canviant poc després, el 30 de maig de 1936 a 'Setmanari Portantveu del Casal d'Estat Català de Badalona'.

Fonts emprades. Arxiu Històric Ciutat de Badalona. Hemeroteca: *Acció, Lluita, El Poble, Front, Som-hi*.